

san naaninan - nimòrò 45
 nowanburu kalo - san 1975
 bp 24
 bamakò
 mali
 dòròmè 4 - cop : 0155

kibaru

a bë bò mali kibarudiso ka yamaruya kònò

nowanburu kalo tile 19 san 1975 sòròdasiw ka fangata ye san 7 sòrò

sòròdasiw ka fangata sanyèlèma seli sen fè, peresidan musa tarawele ye kuma nafama caman lase mali-dénw ma, komite militèri ni sòròdasi kuluw bée fògò la.

a ka kuma kònòna la, a ye foli kérèn kérènnen bila, ka taa farafin jamanaw ma, minw y'u ka jonya furu tigè, ani minw bë k'u ka hòrònya nyini ni mugu ni kisè ye.

o kò fè, a y'a jira ko sòròdasiw ma fanga ta fanga diya kòsòn, fanga ye malidenw bée ta ye, bawo, a nyè n'a tinyè bë bò an bée de la. o de kòsòn, fanga ka kò kétaw ka kan ka taa bée jimin sira fè.

o sababu kelen na, u b'a nyini, an fè, an ka jè k'an hakiliw jakabò nyògòn fè nin baara dama dòw kan, baara minw, ni sòròdasiw nò ma do-go a la. o ye : an sera ka ja kòngò kélè cogo min fo k'a tunun, ani an y'a jira cogo min dinyè bée la ko an jan bë an ka jamana na.

sòròdasiw ka nin baaraba fila de y'a to ni jamanaden bée hakili sigil-en don bi, bi in na, k'a d'a kan, bée fiyè bë i ka baara tònò la, awa bée b'i ka baara tònò dun.

an ka jamana ka jan cogo min na kògòji la, ani ja kòngò y'an labò cogo min na, nin bée ye fèn ye, fèn min bë dò fara anw ka sègèn kan farafin jamana tòw cè la. ka tugù o la, an ka fèn santaw sòngò bë ka gèlèya cogo min, an ka fèn feeretaw fana sòngò bë ka nagasi o cogo la.

o kà, o tè sininyèsigi bali. o tuma, hali bi, sòròdasiw ka dò fara u ka cèsiri kan, walasa u na se k'u bolo nò bila an ka jamana jòli la. o la, an ka san duuru baara min daminèna san 1974, n'a ka kan ka ban san 1978 na, o na nyè sòrò joona.

min ye maliden tòw ye, a y'a nyini an-fè, an ka jò sòròdasiw jigi kòrò.

an bë bi min na, dinyè gèlèya t'a to mògò ka salaya i ka baara la.

o bannen, a y'a jira ko an ka jamana mankutun n'an ka jamanadenw ka cèsiri kòsòn, dunkafa bë anw fè yan, awa anw jigi bë ala ye, an jigi bë an yèrè ye. ja kòngò in tèmènnèn, an k'an jija ka dò fara an ka sòrò yiriwali kan. kuma t'o kè, jamana wèrè ka dèmèni t'o kè, an yèrèw ka baara n'an ka cèsiri de bë o nògòya an bolo.

a ka kuma laban na, a y'a jira ko an ka tònba in sintin bë kè baarakè law ka kuluw ni mali muso ka tònba ni mali denmisènninw ka jè ye.

malidenw dòròn de bë se ka mali bò nògò la

ni u ka baara ani u ka hakili nyuman ye.

funteni ni sumaya suma cogo

ka bò mòba

ne bè nin lètèrè in ci aw ma, k'aw nyininka kunnafoni dò la. anw b'a mèn arajo la tuma caman : bamakò degèrè, kayi degèrè, moti degèrè, segu degèrè, sikaso degèrè, gawo degèrè.

anw balikukalandenw dun ma fèn faamu o la. aw y'aw jija ka kunnafoni jònjin dì an ma degèrè ko in na. bafin jara

degèrè

degèrè bè funteni ni sumaya hakè jira. i n'a fò :

degèrè 100 funteni hakè de bè ji wuli buyabuya. o bè sèbèn : 100°. degèrè 0 sumaya hakè de bè ji gèrèn k'a k'e gilasi ye. o bè sèbèn : 0°. tilema gerengeren fè, degèrè 45

funteni hakè bè se ka sòrò kènèma. o bè sèbèn : 45°. nènèba bò tuma, mali la yan, degèrè 10 sumaya hakè bè sòrò kènèma. o bè sèbèn : 10°.

degèrè 37 ni tila funteni hakè de bè kènèbagatò farikolo la. o bè sèbèn : 37, 5°. dòkòtòròw bè bana nògòya n'a juguya dòn degèrè yèlèma cogo fè farikolo la. degèrè caya wali a dògòya b'o jira.

degèrè sumalan

degèrè sumalan tògò ye tèrèmomètèrè.

dòkòtòròw ka tèrèmomètèrè danyèw bè daminè 35°, k'u laban 42°. bawo farikolo nyènama kalaya tètèmèn 42° kan, a dun sumaya fana tètèmèn 35° kan. dòkòtòròw ka tèrèmomètèrè bè don kaman kòrò wali kò la.

tèrèmomètèrè dòw bè dulon so kòndò, olu danyèw bè daminè 0° jukòrò, fo 100°, awa u bè tile kòndò waatiw funteni n'u sumaya hakèw jira. o hakèw de bè fò arajo la ko : bamakò degèrè, walima segu degèrè.

ja in bè sirasènèlaw ka tèrèmomètèrè de jira. a bè siraso funteni n'a sumaya suma, sanga ni waati bée.

ka bò komite militèri yòrò

sòròdasiw ka fangata sanyèlèma wolonwulanen sen fè, komite militèri ni sòròdasiw bée y'a jira k'u b'a fè ka mankan misènin bée fo, k'u ban. o de kòsòn, nowanburu kalo tile 18 san 1975, u ka nyògònye dò sen fè, u bennna a la ka nin politigi nyèmògò minèlen dama dòw bila :

mamadu jakite
seku tarawele
usumani abulayi ba
kunandi tarawele
badara so
mamadu tala.

nin wale b'a jira kò komite militèri sago bè an bée k'an bolo dì nyògòn ma, ka nyinè kòròlenw kò, i n'a fò, jamana kuntigi y'a fò cogo min na sòròdasiw ka fangata nyènajè sen fè.

kuma kòròma

fèn dò wolola ji la, ka bonya ji la, nka n'i ye ji k'e a mà, a bè sa. o ye mun ye ? mani dabo gunfan

fulakanmènnaw ka yòrò:

salamu aleyku mon fulbe

sapo e jeenay nowanmburu, julde jam e jaleed'e
jalen jammen worbe komite militèri, bee jaali
beetee talaatare hitaande duubbi 1968.
fade on beetee warde, tawi dimme tayino wenmbere had'ino weltaare.
on beetee, nokku fu d'o naange fu'data,
tawi worbe piliima gellal banbanyare.
nde yaano faa hunde juuti nde, rajo mali wowli, wii,
boggi njyaangu tayi, pene timpi d'o wartata.
ndemoobe ndema, janngoobe jannga, jamimoobe jamma.
nden berde ceyi, ko'e kewta, kebe uddita
iwde on beete warde beetee o, wala fu ko larme
hinni so wana no mali yaara yeeso yalla ana heba maleede.
e ley on golle, bee kersali, bee keddaki e tifé.
tinne worbe mali, tiid'on e golle.
ngorton sad'a e sad'eende. sawraare e needi laato sayaaji mon.
miyyite ko yabbino, miilon ko wonnda.
fulbe mbii fay hebude jam e ti'dude.
heddoraade jam buri ti'dude.
annden wiide komite militèri ka wad'a'i ko waawi enen keddi.
kenyod'en, keewen anniya,
kebal leydi men tabita, tawe en taakaaki.
bureyma bookari koyta
sarwusi jannde mawbe
bamako

bèe n'i miirina ta: hadamadenya sinsi bere ye mun ye?

ka bò segu

mògòya sinsi bere ye kalan ye, n'o ye dònniya nafama ye, ani baara, n'o ye kalan tòndò ye, ani nyògòn dèmè. nka, hakili nyuman de bë se ka ninw bëe se mògò ma.

wusumani tarawele

ka bò baginda

hadamadenya sinsi bere fòlòfòlò ye bèn ye. bawo bèn bë jamana yi-riwa, bèn bë kalan taa nyè, bèn bë sènè taa nyè, bèn bë banaw kèle, bèn bë faso juguw kèle. o tuma sa, an ka bèn. bèn ka di. isa jara

ka bò murujan

hadamadenya sinsi bere ye fèn sa- ba ye. fofodisikan, ani taama nju- numa, ani pankamanna, o bëe la- jèlen balo de ye dumuni ye. n'i ye dumuni sòrò, i hakili bë sigi, i bë sabali, ni i sabalila, ko bëe bë bò o kònò. nafolo ani fèn caman bëe bë bò o kònò. dinyè na, ko o ko nyènen, a bëe bë bò sabali kònò. ni sabali kéra, bèn bë bò o kònò.

baba kulubali

ka bò abijan

hadamadenya sinsi bere tè dò wè- rë ye, i ka se ka kalan, ka ko faa- muva, ani ka mògò gasi dòn.

bubu fofana

anka yèlè dòoni

don dò, surukuba tèmènna à biran- muso la, gòngòn duurulen b'a kò. dugu jèlen, a n'a biranmuso ye nyògòn ye. a biranmuso ko a ma : n'birankè, n'y'i ye kunun, nka i bë boli. hali mògò tun t'i ye gòngòn na.

surukuba y'a biranmuso jaabi : ne ko, n'biranmuso, i tun bë n'ye tuma min na, ne tun bë fèn kò, walima fèn tun bë n'kò ?

biranmuso ko : i tun bë fèn kò. surukuba ko a biranmuso ma : jaa, i ma n'ye fòlò.

musow jòyòrò jamana jòli la

nowanburu kalo la, nyögonye dò kèra samankò. o nyögonye tun nyèsinnen bè wulq kònò musow jòyòrò ma jamana jòli la. a sen fè, a jirala ko musow bè ka dege bololabaara nafamaw la mali dugu misèn dòw kònò. o baaraw kònòna na, muso caman sera ka fèn nyumanw dila, k'u feere, fo ka tònò sòrò u la. o de kòsòn, nyögonye yòrò la, mògòw bennna a la, ko cogoya ka nyini, walasa nin wale in bè yiriwa ka t'a fè.

o nyèbila de sababu la, muso ninw ka fèn dilalen caman bilara bololabaarasoba kònò, bamakò nyarela, bamakòkaw k'u lajè, k'a dòn ko wula kònò musow fana bè k'u cèsiri jamana ka nafa sòrò la. o fèn dilalen dòw foto filè nin ye :

